

ІГРИ З КІБЕРБЕЗПЕКИ

1. Кіберфанати проти кіберскептиків

Мета: знайомство учнів з видами і формами інформації, представленими в інтернеті, видами позитивного і негативного контенту в мережі, способами боротьби зі шкідливим контентом.

Завдання:

- усвідомлення наявності в інтернеті широкого спектра можливостей щодо пошуку різного роду корисної інформації;
- усвідомлення наявності в інтернеті негативної, шкідливої і небезпечної інформації;
- розуміння учнями того, що інформацію в інтернеті можна оцінювати однозначно: тільки негативно або позитивно, і тому важливо навчитися розбиратися в якості інформації і вміти оцінювати її користь чи шкода.

Необхідні матеріали: дошка, фломастери, листочки з клейким краєм двох кольорів.

Час проведення: 45 хвилин

Рекомендований вік: 7-9 клас

Хід гри:

Етап 1

Збір даних (10 хвилин). Ведучий роздає учасникам листочки з клейким краєм: по три - одного кольору і по три - іншого, наприклад, червоного і зеленого. Потім він просить учасників написати на зелених листочках, яка інформація в інтернеті, на їхню думку, є корисною і потрібною, а на червоних - яка інформація може бути шкідливою, негативною або небезпечною. На виконання цього завдання дається 5 хвилин.

Потім ведучий проводить на дошці вертикальну лінію, яка ділить простір навпіл. Ліва половина дошки позначається зверху знаком «+» (позитивний контент), а права - «-» (негативний контент). Учасники повинні підійти до дошки і приклеїти свої листочки, на яких позначена

корисна інформація в інтернеті, на половину дошки, зазначену «+», а листочки, на яких позначена негативна інформація, - на половину дошки, зазначену « - ». Після цього всі сідають на місця, і ведучий пропонує обговорити отриманий результат. Як правило, школярі легше і активніше обговорюють позитивну інформацію, яку вони знаходять в інтернеті.

Обговорення:

■ Що було легше згадати: корисні чи шкідливі види інформації в інтернеті?

■ Чим «позитивна сторона» дошки відрізняється від «негативної»? Чому?

■ Чи хотіли б ви щось ще додати на дошку або змінити щось на ній? Чому?

Етап 2

Аналіз даних (25 хвилин). Ведучий озаглавлює ліву половину дошки зі знаком «+» - «Кіберфанати», а праву зі знаком «-» - «Кіберскептики». Він пояснює, що «Кіберфанати» - це великі шанувальники і захисники інтернету, які вважають, що він дає багато можливостей користувачам, а «Кіберскептики» - ті, хто готовий покритикувати інтернет і вважає, що в мережі багато негативної інформації, яка легко доступна і надає поганий вплив на людей. Він просить кожного з учасників вибрати для себе найбільш підходящу для них групу - «Кіберфанатів» або «Кіберскептиків» і підійти до відповідної половини дошки.

Обговорення:

■ Чому кіберфанатів вийшло більше, ніж кіберскептиків (або навпаки)?

■ Як ви думаєте, кого в світі більше: кіберфанатів або кіберскептиків? Чому?

Далі присутні в групах учасники отримують наступне завдання: кіберфанати - проаналізувати всі листочки з позитивною інформацією, кіберскептики - з негативною.

Якщо групи сильно розрізняються за кількістю учасників, ведучий просить добровольців (їх можна виділити з тих, хто зараховує себе в рівній мірі до кіберфанатам, і кіберскептикам) перейти в іншу команду.

Завдання кожної групи полягає в тому, щоб проаналізувати інформацію на своєму боці дошки і сформулювати п'ять основних аргументів на користь своєї позиції на підставі проведеного аналізу.

Ведучий пропонує учасникам в групах:

- підрахувати кількість повторюваних відповідей;
- класифікувати всі відповіді і виділити 5-7 категорій відповідей;
- доповнити результати на дошці, якщо, на думку групи, на ній не вистачає якихось важливих категорій.

На виконання цього завдання групам дається 10 хвилин.

Потім групам надається можливість захистити свою позицію в дискусії, яка проводиться в формі дебатів. Кожна група по черзі наводить свої аргументи. Від кожної групи в дебатах бере участь по одному представнику, решта допомагають йому і підказують. Ведучий виступає модератором дебатів і стежить за тим, щоб аргументи були конструктивними і не повторювалися. Виступи представників груп і вийшли класифікації позитивної і негативної інформації обговорюються класом.

Обговорення:

- На підставі яких критеріїв можна оцінити інформацію в інтернеті як корисну і як шкідливу?
- Які існують способи захисту від негативної інформації в мережі?
- Яка позитивна інформація може допомогти в боротьбі з негативною?

Підбиваючи підсумки:

Інтернет являє собою сховище, в якому міститься величезна кількість різної інформації. Однак характер і якість цієї інформації може бути дуже різним.

В інтернеті є багато цікавої і корисної інформації, яка може допомогти в навчанні і роботі, а також підняти настрій. Поряд з цим, в інтернеті міститься чимало негативної, ризикованої інформації, яка може нашкодити користувачам.

Дослідження показують, що практично всі російські школярі позитивно оцінюють інтернет, але тим не менше стикаються з різними видами негативної інформації в мережі.

Слід зазначити, що до інформації в інтернеті можна підходити однозначно - тільки негативно або позитивно, важливо розуміти, що вона може бути різноманітною і до неї треба ставитися критично і вчитися об'єктивно оцінювати її, в тому числі з точки зору шкоди або користі.

2. Гра “Достовірність інформації в інтернеті”

Мета: знайомство учнів з проблемою достовірності інформації в інтернеті, критеріями оцінки достовірності інформації та надійності сайтів.

Час проведення: 45 хвилин

Завдання: знайомство зі способами критичної й об'єктивної оцінки інформації в інтернеті.

Необхідні матеріали: комп'ютер з доступом до інтернету, проектор, якщо є можливість - комп'ютерний клас, де учасники можуть працювати групами по 3-5 чоловік, роздаткові матеріали (див. Додаток).

Час проведення: 30 хвилин **Рекомендований вік:** 7-9 клас.

Проведення:

При оцінці достовірності інформації можна спиратися на ряд прийомів, які недоступні при аналізі, наприклад, друкованих текстів. Дана вправа знайомить школярів з способами об'єктивної оцінки інформації в інтернеті. Орієнтуючись на запропоновану схему аналізу сайтів, вони вчаться перевіряти джерела інформації і на цій основі робити висновки про достовірність запропонованої інформації.

На початку заняття ведучий запитує, чи дивилися учасники мультфільм Мадагаскар, і якщо так - чи знають вони, яку тварину послужило прототипом героя Моріса - радника Короля лемурів. Правильна відповідь: Мадагаскарська руконіжка Ай-Ай. Дізнатися докладніше про цю істоту вони зможуть в наступній вправі.

Учасникам необхідно буде оцінити запропоновану інформацію по ряду критеріїв, які дозволяють судити про надійність (достовірності)

джерел інформації і приймати рішення, в якому ступені можна довіряти інформації на тому чи іншому сайті в інтернеті.

Ведучий розбиває учасників на 4 групи по 3-6 чоловік. Кожній групі надається персональний комп'ютер / ноутбук з доступом в інтернет, спеціальна форма - лист зі списком питань для аналізу, а також картки з завданнями (див. Додаток]. Кожна група оцінює один із запропонованих сайтів, витягнувши картку.

Ведучий відзначає, що учасники всіх груп в підсумку повинні заповнити запропонований бланк з питаннями і на основі цього прийняти рішення: чи можна вважати інформацію на даному сайті достовірною чи ні. На виконання завдання дається 7 хвилин. Кожна група аналізує запропонований сайт, потім підраховується кількість позитивних відповідей. Представники від груп розповідають про свій сайт і виносять вердикт - вірять вони представленій на ньому інформації чи ні.

Обговорення:

■ Чи знали ви раніше про існування подібного тварини? Якщо так, то що саме ви про нього знали?

■ Чи допомогла інформація, представлена на сайті, отримати досить повне і об'єктивне уявлення про мадагаскарської Руконіжка?

■ Чи вважаєте ви отриману інформацію досить надійною? Чому?

■ Чи можна стверджувати, що в інтернеті є абсолютно надійні сайти?

Підбиваючи підсумки:

Крім традиційних способів перевірки інформації, інтернет надає і особливі можливості, недоступні при перевірці, наприклад, друкованих текстів. Так, в інтернеті можна отримати відомості про компетентність і статус автора матеріалу за допомогою спеціальних пошукових сервісів інтернету; проаналізувати сайт, на якому розташована інформація і оцінити кваліфікацію його авторів і т. п. Пильність і здоровий глузд, поряд з умінням аналізувати інформацію в інтернеті, піддавати її критичної оцінки, зіставляти різні факти і дані, є ключовим умінням при роботі з інформацією в мережі і необхідною умовою для того, щоб бути впевненим в її надійності та достовірності.

Картки для учасників:

<p>Оцініть даний сайт за запропонованими критеріями. Чи віриш ти цій інформації?</p> <p>http://www.mirkrasiv.ru/nature/ai-ai-il-i-madagaskarskaja-rukonozhka-lat-da-ubentonia-madagascariensis-mlekopit-ayusche-iz-otrjada-pol.html</p>	<p>Оцініть даний сайт за запропонованими критеріями. Чи віриш ти цій інформації?</p> <p>https://lemur.su/index.php?id=86</p>
<p>Оцініть даний сайт за запропонованими критеріями. Чи віриш ти цій інформації?</p> <p>https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B9-%D0%B0%D0%B9</p>	<p>Оцініть даний сайт за запропонованими критеріями. Чи віриш ти цій інформації?</p> <p>https://e-kolosok.org/volodymyr-ivans-ets-madahaskars-ka-rukonozhka-abo-ay-ay-ne-znykay-2/</p>
<p>Оцініть даний сайт за запропонованими критеріями. Чи віриш ти цій інформації?</p> <p>https://ukr.agromassidayu.com/madagaskarskaya-rukonozhka-aj-aj-opisanie-i-foto-page-733787</p>	<p>Оцініть даний сайт за запропонованими критеріями. Чи віриш ти цій інформації?</p> <p>https://sites.google.com/site/ridkisnidi-vovizni/aj-aj-abo-madagaskarska-rukonozhka</p>

Форма для аналізу сайтів:

№	Питання	Так	Ні
Авторство			
	Чи зрозуміло, хто автор цієї інформації?		
	Чи є сайт офіційним джерелом представництва?		
Достовірність інформації			
	Чи віриш ти, що інформація правдива?		
	Чи не суперечить інформація здоровому глузду?		
	Інформація подана грамотно, без великої кількості граматичних, синтаксичних або пунктуаційних помилок?		
	Якщо є фотографії, чи відповідають вони змісту матеріалу?		
	Чи відповідає назва адреси сайту його змістом?		
Актуальність і новизна			
	Чи є на сайті будь-які дати, що вказують на час його створення?		
	Чи всі посилання є робочими?		
	Інформація на ресурсі оновлюється регулярно?		
Якість інформації			
	Чи достатньо глибоко розкрита тема, яка обговорюється на сайті?		
	Чи ведуть посилання, розміщені на цьому сайті, на інші корисні ресурси?		
	Чи повною мірою інформація по темі надана на сайті?		
	Відсутня на сайті реклама?		
	Чи є основною метою ресурсу - інформування про факти (На відміну від висловлювання думок, реклами або залучення уваги)?		

3. Тест “Який ти користувач інтернету?”

Інколи або вкрай рідко — 1 бал.

Інколи — 2 бали.

Регулярно — 3 бали.

Часто — 4 бали.

Завжди — 5 балів.

Чи часто ви:

1. Помічаєте, що проводите в on-line більше часу, ніж планували?
2. Нехтуєте домашніми справами, щоб довше побути в мережі?
3. Віддаєте перевагу перебуванню в мережі спілкуванню з партнером?
4. Заводите знайомства з користувачами інтернет, перебуваючи в on-line?
5. Дратуєтесь через те, що навколишні цікавляться кількістю часу, проведеного вами в мережі?
6. Чи відзначаєте, що перестали здійснювати успіхи в навчанні або роботі, тому що занадто багато часу проводите в мережі?
7. Перевіряєте електронну пошту/месенджери раніше, ніж зробите щось інше, більш необхідне?
8. Відзначаєте, що знижується продуктивність праці через захоплення інтернетом?
9. Відмовчуєтесь коли вас питають, чим займаєтесь в мережі?
10. Блокуєте думки про ваше реальне життя, які турбують, думками про інтернет?
11. Чи перебуваєте в передчутті чергового входу в мережу?
12. Чи відчуваєте, що життя без інтернету нудна, порожня і безрадісна?
13. Сваритесь, кричите або іншим способом виражаєте свою досаду, коли хтось намагається відвернути вас від перебування в мережі?
14. Нехтуєте сном, сидячи в інтернеті допізна?
15. «Смакуєте» тим, чим займетесь в інтернеті, перебуваючи в off-line?
16. Говорите собі: «Ще хвилинку», сидячи в мережі?
17. Чи були у вас спроби скоротити час, проведений в on-line?

18. Чи намагаєтеся приховати кількість часу, проведеного вами в мережі?
19. Замість того, щоб піти кудись з друзями, вибираєте інтернет?
20. Чи відчуваєте депресію, пригніченість або нервозність, перебуваючи поза мережею, і відзначаєте те, що цей стан проходить, як тільки ви опиняєтеся в on-line?

Підрахуйте результати.

20-49 балів. Ви - мудрий користувач інтернетом. Можете подорожувати в мережі дуже довго, тому що вмієте контролювати себе.

50-79 балів. У вас є деякі проблеми, пов'язані з надмірним захопленням інтернетом. Якщо ви не звернете на них уваги зараз - надалі вони можуть заповнити все ваше життя.

80-100 балів. Використання інтернету викликає значні проблеми у вашому житті. Вам бажано звернутись до психотерапевта.

